

Elokuva- ja tv-tuotantojen työehtosopimus yleissitovaksi: Kaikille alan työntekijöille reilut työehdot

Kysymyksiä ja vastauksia:

Mitä elokuva- ja tv-alan työehtosopimuksen yleissitovuus tarkoittaa käytännössä?

Elokuva- ja tv-tuotantoa koskevasta työehtosopimuksesta tuli yleissitova 5.6.2023 alkaen. Tämä tarkoittaa sitä, että jokaisen elokuva- ja tv-tuotantotalalla toimivan yrityksen on noudatettava työehtosopimuksen vähimmäismääräyksiä työntekijöidensä työehtoihin. Tieto päätöksen antamisesta julkaistaan Virallisessa lehdessä perjantaina 16.6.2023.

Yleissitovalla työehtosopimuksella on automaattinen ja pakottava vaikutus eikä noudattamisesta voida sopia toisin esimerkiksi työsopimuksella. Yleissitovien työehtosopimusten tarkoituksena on estää epäterve työehdoilla kilpailu. Enää järjestäytymätön työnantaja ei voi hankkia kilpailuetua ja painaa hintoja alas esimerkiksi sopimalla heikommista palkoista tai työehdoista.

Mitä tapahtuu, jos työsopimuksessa on sovittu ehdosta, joka on heikompi kuin työehtosopimuksessa?

Jos työsopimuksen ehto on työntekijän kannalta huonompi kuin työehtosopimuksen ehto, on työsopimuksen ehto mitätön ja yleissitovan työehtosopimuksen ehto on automaattisesti voimassa.

Esimerkki: Jos työsopimuksessa on sovittu, että matkustamisesta vapaa-aikana maksetaan 50 % perustuntipalkasta. Elokuva- ja tv-tuotantoa koskevan työehtosopimuksen mukaan matkustamisesta vapaa-aikana maksetaan 75% perustuntipalkasta. Työsopimuksen ehto on heikompi, joten noudatettavaksi tulee työehtosopimuksen mukainen ehto.

Jos kuitenkin työsopimuksessa on sovittu, että matkustaminen vapaa-aikana maksetaan 100 % tuntipalkka, ei työehtosopimuksen ehto, sen ollessa heikompi, tule sovellettavaksi. **Ainoastaan työehtosopimusta heikommalla työsopimuksen ehdot syrjäytyvät.**

Mitä elokuva- ja tv-tuotantoja koskevassa työehtosopimuksessa on muun muassa sovittu lakia paremmin?

- **Palkat:** Laki ei määrittele minipalkkoja vaan ne tulevat työehtosopimuksista. Työehtosopimuksen taulukkopalkat ovat vain vähimmäispalkkoja ja ne on aina mahdollista ylittää, mutta ei alittaa.
- **Lomat:** Työehtosopimuksessa on prosenttiperusteinen lomakorvaus 13,5 % tai vuosilomalain mukainen lomakorvaus ja lomarahaa. Vuosilomalaissa prosenttiperusteinen lomakorvaus on 9 % / 11,5 % riippuen työsuhteen kestosta, ja lomarahasta laki ei sano mitään.
- **Palkallisia sairauspäiviä** 14–56 päivää. Lain mukaan 10 päivää.
- Korvaus **matkustamisesta vapaa-aikana**. Lain mukaan ei tarvitse korvata.
- **Yötyökorvaus** 10 %. Laki ei määrittele yöllä tehtävälle työlle korkeampaa hintaa.
- **Palkallinen vanhempainvapaa**. Lain mukaan palkaton.

Voiko järjestäytymätön työnantaja tehdä paikallisia sopimuksia?

Ei voi. Elokuva- ja tv-tuotantoa koskevassa työehtosopimuksessa on pykälä, joissa on sovittu mahdollisuudesta paikalliseen sopimiseen. Tämä paikallinen sopiminen on yhä vain järjestäytyneiden työnantajien käytössä.

Ne työnantajat, jotka noudattavat työehtosopimusta ainoastaan yleissitovuuden perusteella, mutta eivät ole järjestäytyneet Paltaan, eivät voi sopia paikallisesti työehtosopimuksen määräyksistä. Tämä johtuu mm. siitä, että järjestäytymättömät työpaikat eivät voi hakea neuvoa omasta työnantajaliitosta eikä työpaikoissa ole työehtosopimuksen mukaisia luottamushenkilöitä ratkomassa mahdollisia erimielisyyksiä.

Sekä järjestäytyneet että järjestäytymättömät työnantajat voivat kuitenkin sopia työehtosopimusta paremmista ehdoista.

Työehtosopimukset tehdään toimialakohtaisiksi ja niissä voidaan sopia myös lakia heikommista tasoista. Jatkossa myös nämä määräykset ovat kaikkien elokuva- ja tv-alalla toimivien työnantajien sovellettavissa, ellei niiden soveltaminen edellytä paikallista sopimista.

Ketkä työntekijät kuuluvat sopimuksen piiriin?

Työehtosopimuksen soveltamisala määrittelee sen, kehen työehtosopimuksen määräyksiä sovelletaan. Elokuva- ja tv-alan työehtosopimuksen soveltamisala kuuluu seuraavasti:

1 § Sopimuksen soveltamisala

Tämän työehtosopimuksen määräyksiä sovelletaan Palvelualojen työnantajat PALTA ry:n elokuva- ja tv-tuotantoalalla toimivien jäsenyritysten työntekijöihin, jotka työskentelevät elokuva- ja tv-tuotannoissa. Tätä työehtosopimusta ei kuitenkaan sovelleta Paltan jäsenyrityksissä työskenteleviin työntekijöihin, joihin sovelletaan muuta työnantajan/työnantajaliiton ja työntekijäliiton kanssa sovittua työehtosopimusta, ellei erikseen toisin sovita.

Pöytäkirjamerkintä:

Työehtosopimuksen soveltamisalan piirissä olevia elokuva- ja tv-tuotantoalan yrityksiä ovat esimerkiksi riippumattomat tuottajat ja kaupalliset tuotantoyhtiöt. Sopimusta sovelletaan esimerkiksi pitkien elokuvien, lyhytelokuvien, dokumenttielokuvien, videoelokuvien, mainosten ja mainoselokuvien sekä tv-ohjelmien tuotannossa ja jakamisessa.

Tätä työehtosopimusta ei sovelleta näyttelijäntyöhön.

Soveltamisala kertoo, että työehtosopimusta sovelletaan työntekijöihin, jotka työskentelevät elokuva- ja tv-tuotannoissa. Tuotantotyyppiä ei ole haluttu erikseen rajata ja siksi esimerkinomaisesti muttei tyhjentävästi luetellaan erilaisia tuotantotyyppejä (dokumenttielokuva, tv-ohjelma jne.).

Työehtosopimusta ei sovelleta näyttelijöiden työhön.